

Přednášení, školení nebo koučování v oblastech využití on-line zdrojů nebo informačních služeb knihoven?

Richard Papík, Ústav bohemistiky a knihovnictví FPF Slezské univerzity v Opavě a Ústřední knihovna Univerzity Karlovy

<http://www.linkedin.com/in/papik>

Abstrakt

Metody přípravy různých skupin uživatelů ve využívání informačních zdrojů v kontextu informačních institucí, knihoven nebo informačních zprostředkovatelů.

Informační gramotnost metodami koučinku se zdá efektivnější od kurzů informační gramotnosti formou přednášek nebo školení. Srovnání akademických a komerčně orientovaných přístupů. Orientace uživatelů na služby budoucnosti v dokumentové komunikaci.

Kvantitativní nárůst informací

- ◆ **Informační explozi**, jak se tento jev začal koncem 50. let 20. století nazývat, nelze plně zvládnout: **realita, kterou je lépe přijmout.**
- ◆ Lze ji **minimalizovat** či **optimalizovat** například promyšlenou organizací publikování, vyhledávání, zpracování a rozšiřování dokumentů obsahujících poznatky.
- ◆ Hovoří se také o tzv. **informačním znečištění** a o nutnosti „**informační hygieny**“, také informační ekologii (např. informační, datový smog).
- ◆ Pozor na „informační obezitu“ (např. discovery versus zaniklý DialIndex, ale současný STN Index)

Další ovlivnění ...

- ♦ vývoj společnosti – svět, EU a ČR, informační (digitální) propast, **témata informační společnosti a informační ekonomiky**
- ♦ informační **přehlcní** na osobní úrovni
- ♦ funkční gramotnost, **spojování** min. čtenářské, informační a digitální gramotnosti, ale i gramotností dalších
- ♦ styly učení a předávání informací

„Člověk si na všechno zvykne ...“

Jules Verne

DUBEN

3

09:00 Richard
09:10 Richard

(SVĚT)

SMĚRY, INF. SPOL.
HIST. SVĚTLOSTI,
PRAC. TRH ...

(ČR)

SPECIFIKA,
PRAC. TRH ...

(PRAXE)

(OBOROVÉ
VĚDOMOSTI)

HLEDÁNÍ
ODPOVĚDI
A OTÁZEK
A TO STARÝCH
I NOVÝCH

PONĚLÍ

09:00 Richard
09:10 Richard
09:20 Richard

ÚTERY

09:00 Richard
09:10 Richard
09:20 Richard

Vzdělávání dospělých?

Malcolm Shepherd Knowles vidí následující **klíčové principy v kontextu** dospělých, kteří **jsou, resp. by měli být schopní sebeřízení**:

1. Dospělí potřebují vědět, **proč se to mají učit.**
2. Dospělí potřebují **praktické zkušenostní učení.**
3. Dospělí chápou **učení jako řešení problémů.**
4. Dospělí se učí **nejlépe, pokud** dovednosti **mohou okamžitě využít.**

Zdroj: ROHLÍKOVÁ, Lucie a Jana VEJVODOVÁ. *Vyučovací metody na vysoké škole: praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4152-9.

Z didaktických zásad:

- ◆ Zásada vědeckosti, **resp. spíše odbornosti a profesionality**
- ◆ Zásada spojení teorie a praxe
- ◆ Zásada přiměřenosti
- ◆ Zásada zpětné vazby

Mnoho zásad a pojetí koučování, ale ...

Spíše ovlivňování

Otázka cíle a naplnění cíle

Synergické procesy

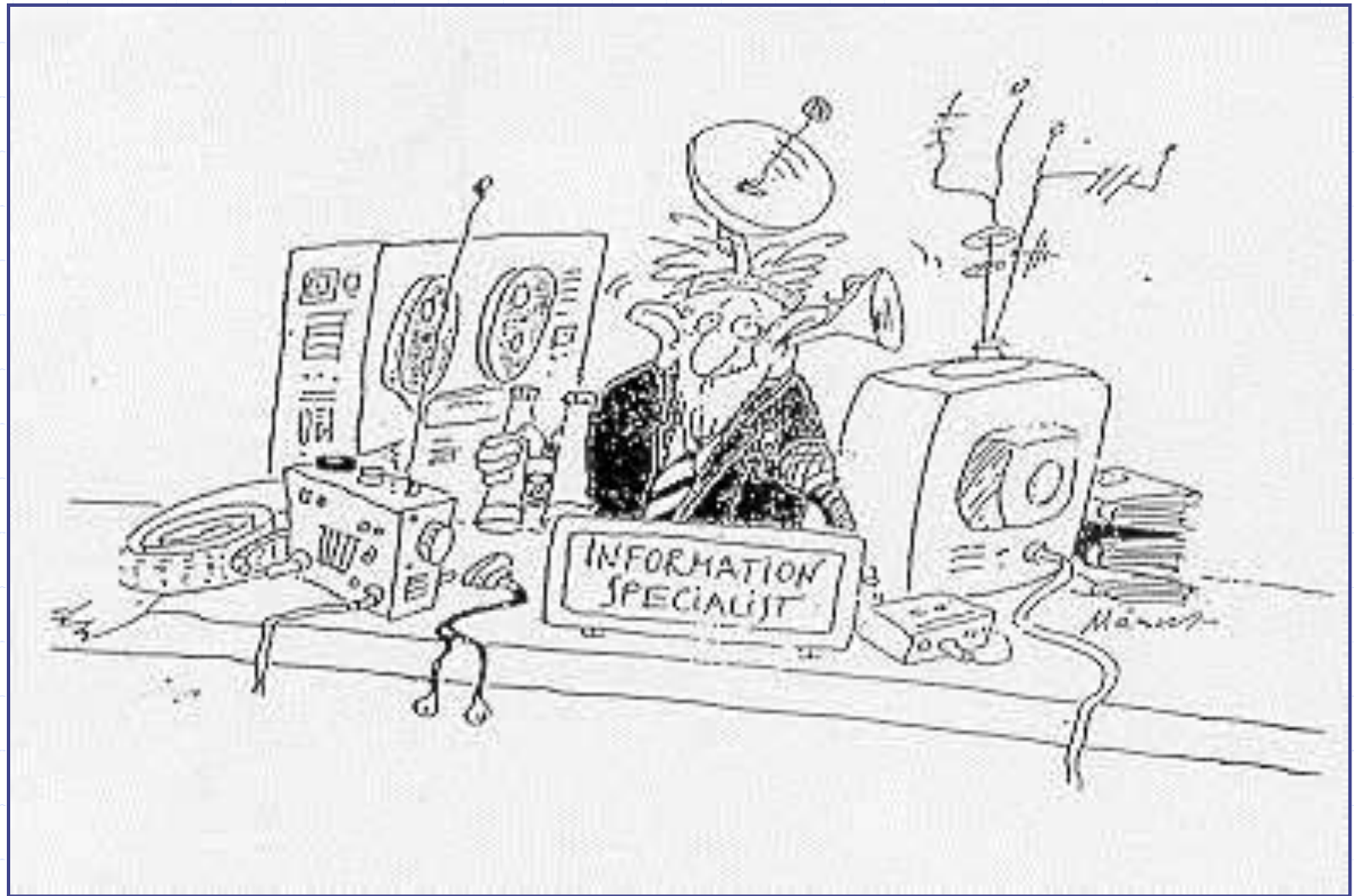
Práce s otázkou (konvergence, divergence) a
zpětnou vazbou

Styly učení (kognitivní možnosti současnosti)

Úcta k profesi, vědomí si
užitečnosti profese? No, jistě. 😊

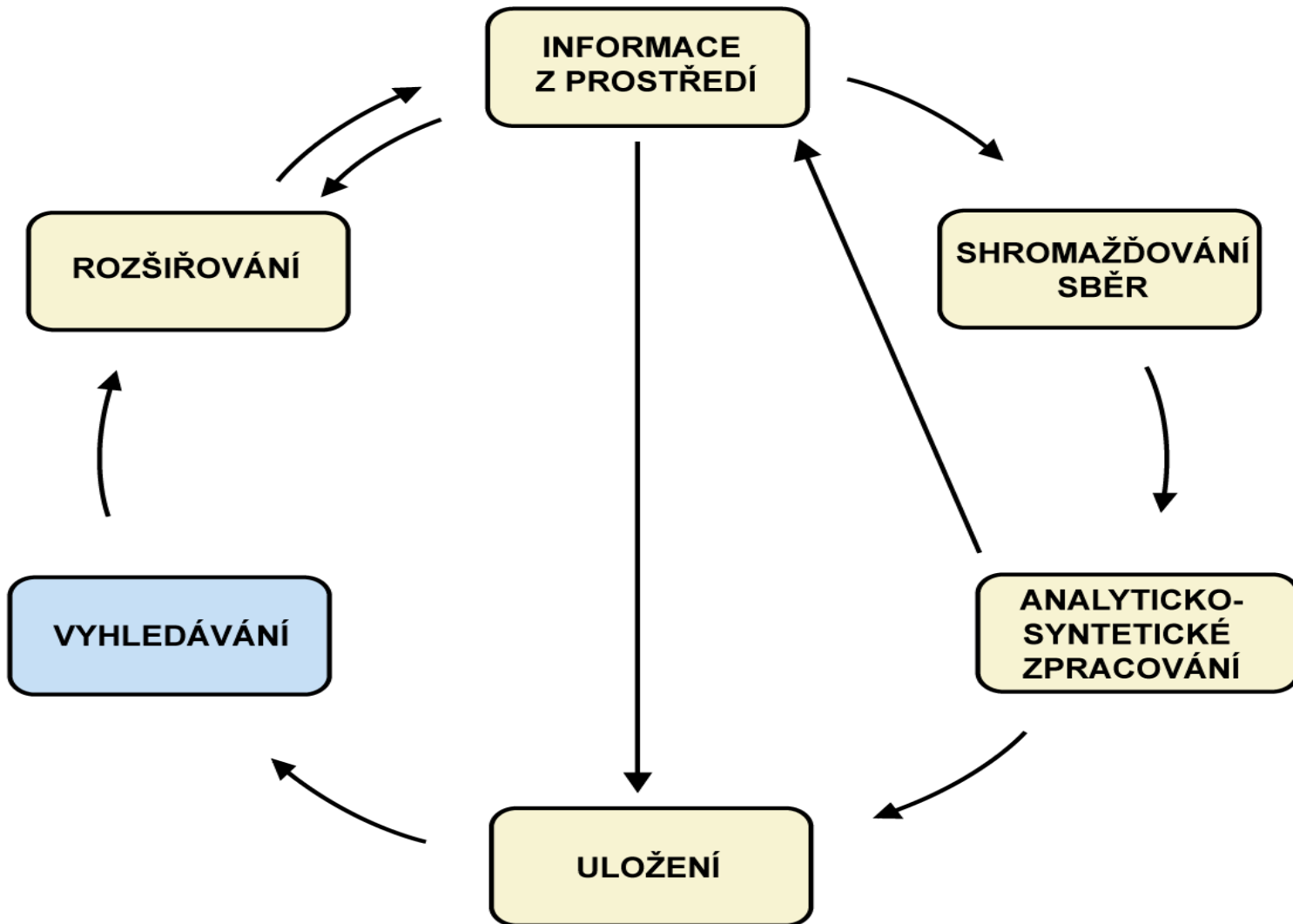
*Knowledge is of two kinds: we know a
subject ourselves, or we know where
we can find information upon it.*

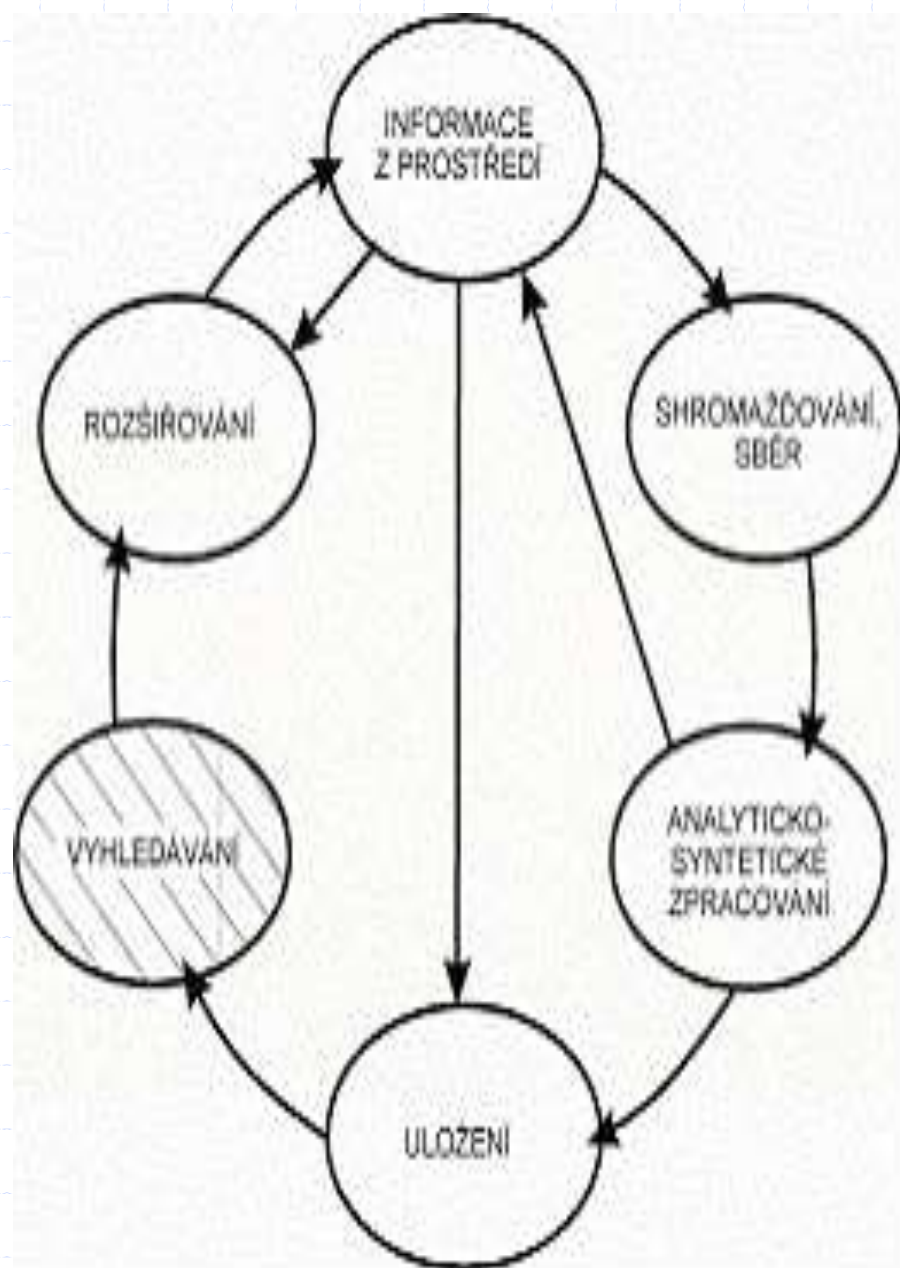
Samuel Johnson, 1709-1784

Velmi vděčné v práci s uživateli: informační cyklus

Koloběh informačních procesů

Opravdu? Krása propojování. Princip FIND.

***„Only librarians like to search.
Everyone else likes to find.”***

*American Library Association, Midwinter Meeting 2003,
San Diego*

Technika pro práci se skupinou uživatelů, ale i s jedním uživatelem, FIND ☺ ... homo ludens

F ... find, finding, found, focus, facts ...

I ... interpretation

N ... networking (pozn. tacitní znalosti)

D ... decision

Křížové vizualizované zpracování s využitím konceptuálních map, resp. myšlenkových map je vhodné také.

K malování dětem přirozená jest chuť.
J. A. Komenský: Česká didaktika

Zapisování je pokladnicí opakování.

J. A. Komenský: Analytická didaktika

Princip DEFOE

- D** ... dialog s uživatelem nebo vnitřní vedoucí k pochopení (se) z hlediska informačních potřeb, definice informačního požadavku – spolupráce uživatele a informačního profesionála
- E** ... elaboration, rozpracování, analytické vztahy
- F** ... finding, řešeršní strategie v širším i užším smyslu, střídání např. stavebních kamenů (building blocks), rostoucí perly (growing pearl), omezování (limits), případně dalších, RGB princip v barvách přenesen do řešerší
- O** ... observation, pozorování výsledků, jejich diskuze, ladění a doplňování řešerše
- E** ... evaluation, průběžné a autentické hodnocení, také tedy posuzování relevance a pertinence

Příklad: tzv. analytický list, řešeršní formulář, „řešeršní deník“ ☺, zejména fáze ELABORATION

ResersniFormular2015 - Microsoft Word

Soubor Úpravy Zobrazit Vložit Formát Nástroje Tabulka Okno Nápověda Adobe PDF Acrobat Comments

Nápověda – zadejte dotaz

Všechny položky Nový...

Téma řešerše (formulace řešeršního požadavku):
Informační zdroje, případně systémy znalostního managementu v medicíně a zdravotnictví

Návrh inf. zdrojů : INSPEC, MEDLINE, EMBASE

CONCEPT 1	AND	CONCEPT 2	AND	CONCEPT 3	AND	CONCEPT 4
<u>medical</u>		<u>information</u>		<u>system*</u>		
<u>medicine</u>		<u>knowledge</u>		<u>database*</u>		
<u>health</u>		<u>data</u>		<u>vendor*</u>		
				<u>digital librar*</u>		

Stránka 1 odd 1 1/2 na 3,1 cm ř. 2 sl. 1 ZÁZN REV ROZ PŘES Čeština

Resersni formu... CKIS - Úplné z... Dokumenty MEDSOFT2016... ResersniFormu... 5 Microsoft ... EN

Příklad z akce:

Proč, kdy, kde a jak se hledají informace?

Byznys @ vědeckotechnické informace

Transfer znalostí a technologií v praxi

Kvas kreativity, reality a informací

☺ *Nepodceňovat knihovny, prosím ...* ☺

Strategie vyhledávání v literatuře, zdrojích
a efektivní interpretace

Alibismus při práci s informačními zdroji?

Hypermarket informací

Hypermarket se službou získání primárního dokumentu, případně propojovací služby

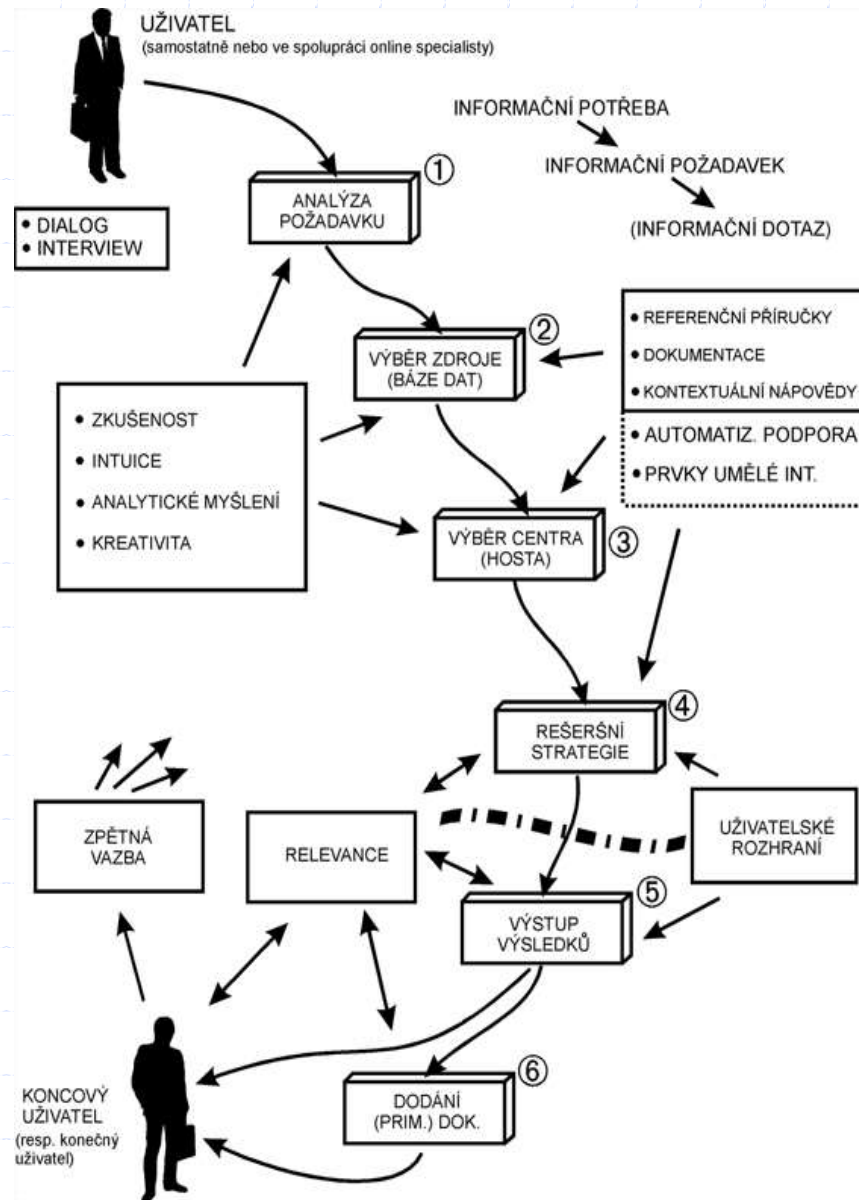
Hypermarket se službou a konzultací a případně přidanou hodnotou

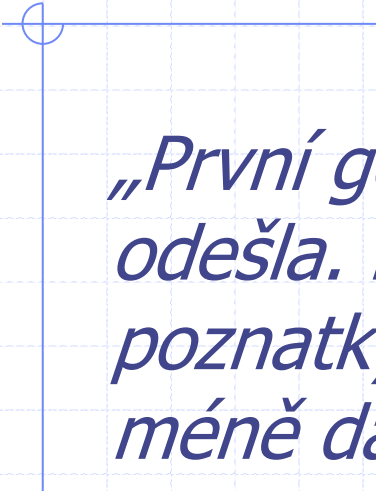

**Knihy tě učeným neučiní, nýbrž
studium knih. Nestačí knihy jen číst,
musí být čteny pozorně a
nejdůležitější místa musí být
podtržena a vypsána.**

J. A. Komenský: Jak dovedně užívat knih

**Stále platí a jsem
překvapen jak velmi,
a to z hlediska
informační praxe.
Individuálně,
týmově, směrem k
informačním
pracovníkům i
uživatelům.**

„První generace managementu znalostí přišla a odešla. Druhá generace, která slibuje jak hlubší poznatky, tak větší přínosy, se bude věnovat méně datům a více sociální povaze znalostí. Bude klást menší důraz na zachycení a zpracování a větší důraz na inovaci a sdílení ...“

Peter Senge, MIT, prezident SOL (Society for Organizational Learning), mj. přichází s „učící se organizací“

BROADBENT, M. The phenomenon of knowledge management. What does it mean to the information profession? *Information Outlook*. 1998, no. 5, s. 23-25.

„... učinit znalost viditelnou, budovat intenzitu znalostí, rozvíjení kultury znalostí, budování znalostní infrastruktury“

Stupně znalosti:

1. Vyprávění (historie) o věcech je prvním stupněm znalosti.
2. Pochopení příčin je druhým stupněm znalosti.
3. Prohlédnutí důsledků je posledním stupněm znalosti.

(J. A. Komenský: Analytická didaktika)

Inspirace z evidence-based medicine (tzv. medicína založená na důkazech) jsou i pro další obory, EBM koncept obohatil informační služby

Inspirace pro styl informačních služeb nových generací:

1. Pull
2. Push
- 3. Prompt**

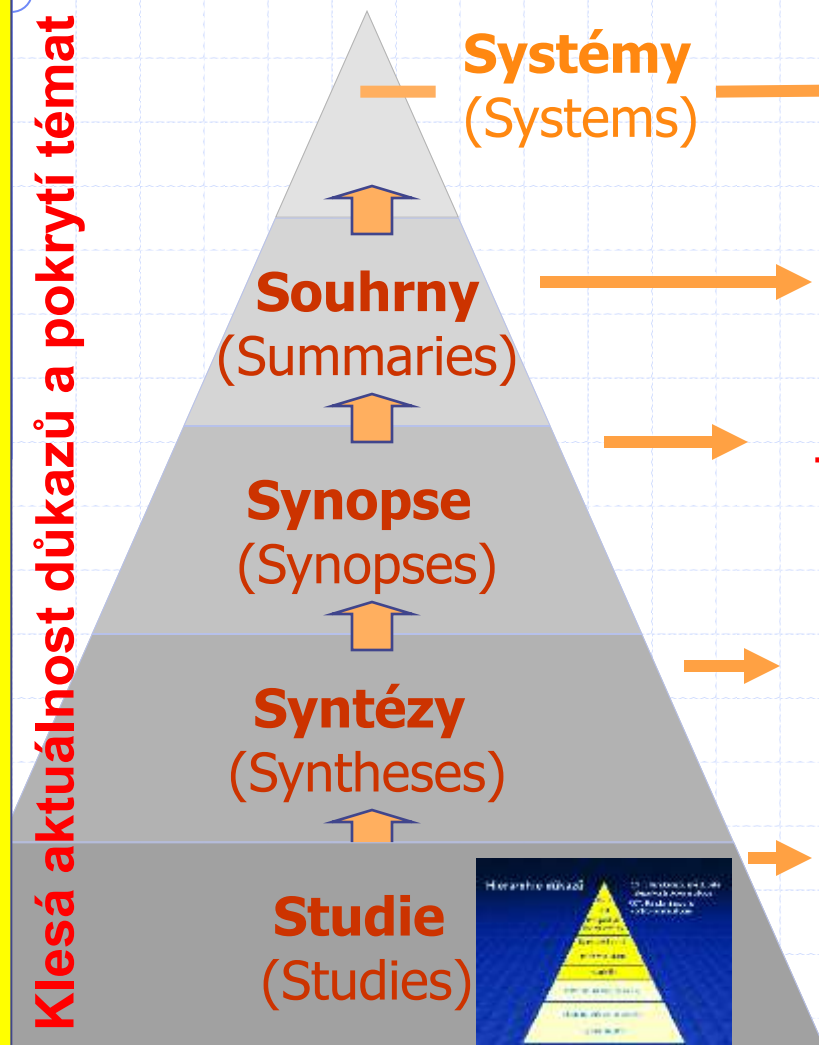
Mj. také „EBM librarian“

Evoluce informačních zdrojů pro podporu EBM

Haynes,
2001, 2006

Stoupá váha důkazů a praktičnost inf.zdrojů

Klesá aktuálnost důkazů a pokrytí témat

Počítačové systémy
pro podporu rozhodování
(Lék.doporučení + EZZ + NIS)

Důkazy podložené učebnice
(Clinical Evidence, PIER, UpToDate)

Důkazy podložená strukt. abstrakta
(ACP Journal Club, Evidence-Based
Medicine, struktur. abstrakta v DARE)

Systematické přehledy
(Cochranova databáze syst. přehledů)

Originální články
(Medline/PubMed via Clinical Queries,
EMBASE, Cochranův centrální registr
kontrolovaných studií)

- About IFLA
- Activities and Groups
- News and Events
- Standards
- Membership
- Supporters
- Publications
- Annual Conference
- Global Vision

You are here:

[Home](#) » [Activities and Groups](#) » [Knowledge Management Section](#) »

[Publications](#) » [Knowledge Management in Libraries and Organizations](#)

Search

Knowledge Management Section

[More about this group](#)

[Standing Committee](#)

[News](#)

[Events](#)

[Publications](#)

[Conferences](#)

[Contact info](#)

[Mailing List](#)

[Minutes of Meetings](#)

Web Editor for this group

Contact [K. Jane Burpee](#)

Knowledge Management in Libraries and Organizations

by [Leda Bultrini](#), [Sally McCallum](#), [Wilda Newman](#) & [Julien Sempéré](#) (Eds)

Series: [IFLA Publications Series](#) 173

Publisher: Berlin/Munich: De Gruyter Saur, 2015

The management of knowledge created in an organization not only enables reuse of knowledge, but also adds value to the organization itself. Preventing duplication of intellectual effort, it saves economic and human resources, leading to the creation of new information.

This book gathers the wisdom of knowledge managers and researchers in the context of the library and will be a valuable reference source for all libraries.

Knowledge Management in Libraries and Organizations

Edited by: [Leda Bultrini](#), [Sally McCallum](#), [Wilda Newman](#) & [Julien Sempéré](#)

Berlin/Munich: De Gruyter Saur, 2015

ISBN 078-3-11-041301-4

Analysis and visualization software for information professionals

Features and Benefits

- Analyze the patent landscape to determine emerging trends and leaders.
- Stay ahead of your competitors.
- Support strategic business planning.
- Integrate content from multiple databases.
- Quickly view interactive relationships among data and charts.

STN® AnaVist™ was designed for use with STN Express® or STN® on the WebSM to search indexed, full-text patent databases (2AnaVist):

- [CAplusSM](#) - Chemical Abstracts Plus
- [EPFULL](#) - European Patents Fulltext
- [PCTFULL](#) - WIPO/PCT Patents Full Text
- [USPAT2](#) - U.S. Patents Latest Publications
- [USPATFULL](#) - U.S. Patents Original Publications
- [WPINDEX](#) - (WPIDS and WPIX subscribers will see the WPINDEX content)

New to STN AnaVist?

- [Take a Test Drive of STN AnaVist \(PDF\)](#)
- [STN AnaVist Test Projects Request Form \(PDF\)](#)
- [STN AnaVist License Agreement \(PDF\)](#)
- [STN AnaVist CD-ROM Order Form \(PDF\)](#)

STN Information

- [Overview](#)
- [Content](#)
- [New STN](#)
- [Global Value Pricing](#)
- [Customer Support & Training](#)
- [STN News](#)

STN News - What's New on STN

[September, 2015](#) | [PatentPak](#) - A Time Saving Solution for IP Professionals - Is Coming to STN in Early 2016!

[July/August, 2015](#) | Latest New STN Release Features Eight New Databases including MARPAT from CAS for Markush Structure Searching

[June, 2015](#) | CAS REGISTRY – 50 Years Strong, 100 Million Substances Driving Your Research

[See More STN News >>](#)

[View](#) or [sign-up](#) for STN News e-Newsletter

Před obědem a přestávkou spějeme k
závěru ... ☺

Informační profesionál, knihovník

Profesní zařazení:

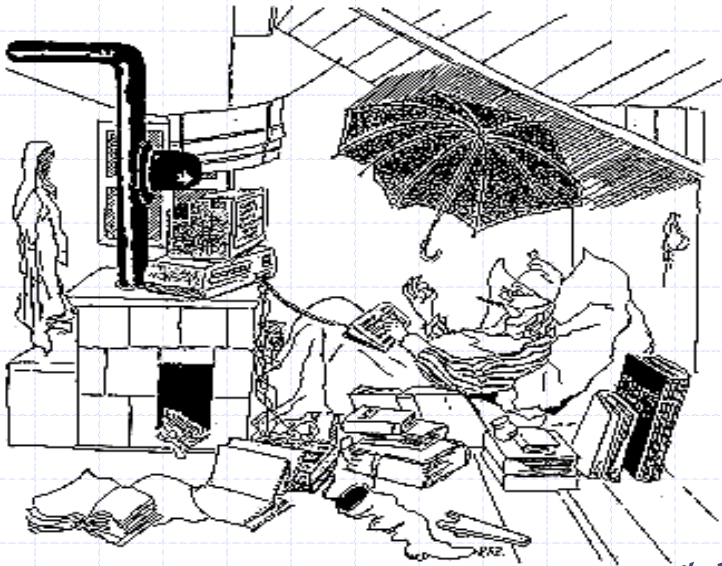
- ◆ Librarian
- ◆ Science Librarian
- ◆ Research and Information Specialist
- ◆ Research Analyst
- ◆ Knowledge Analyst
- ◆ Information Officer
- ◆ Competitive Intelligence Professional
- ◆ Chief Information Officer
- ◆ Chief Knowledge Officer

Profesní organizace se vztahem ke knihovnicko-informační praxi:

- ◆ <http://www.sla.org>, <http://www.ala.org>,
<http://www.aiip.org>,
- ◆ <http://www.mlanet.org> ... a samozřejmě [www.IFLA.org](http://www.ifla.org)

Děkuji za pozornost ☺
Kontakt:

<http://www.linkedin.com/in/papik>

... co nás to čeká vlastně za budoucnost? Mnoho otázek, zatím
málo odpovědí, hodně dohadů, hodně předpovědí, někde hodně
pesimismu, ale je třeba hodně optimismu.

„Člověk si na všechno zvykne ...“ J. Verne